

Mensen die via de kerk of een andere organisatie steun krijgen om de energierekening te kunnen blijven betalen, worden mogelijk gekort op hun bijstand. Een energiefonds van Solidair Friesland, de Arme Kant van Fryslân en de Friese Raad van Kerken komt mede daardoor niet van de grond.

ENERGIEKOSTEN

Marianne Velsink

„We dachten dat het zo simpel was”, zegt Robert Colijn die namens Solidair Friesland de kar van het project trekt. „Een huishouden dat in de knel zit, wordt gekoppeld aan een huishouden dat de staatssteun van 400 euro voor energie, die iedereen krijgt, wel kan missen. We wilden het zo lokaal mogelijk houden. Maar dat plan bleek een utopie te zijn.” Eerder besloot de landelijke Raad van Kerken het project over te laten aan de overheid, vanwege praktische problemen bij de uitvoerbaarheid.

Dat speelt nu dus ook lokaal. Mensen in de bijstand mogen in beperkte mate giften van derden ontvangen. Veel gemeenten, waaronder Leeuwarden, willen dat dit bedrag hoger wordt, maar nu is het maximum nog zo'n 1000 euro per jaar. „Omdat mensen ook wel eens boodschappen-

geld van familie of vrienden krijgen, zit je al snel aan dat bedrag”, zegt Carlijn Niesink, raadslid van de ChristenUnie in Leeuwarden.

Boete

Zij vindt het onbegrijpelijk dat kerkelijke initiatieven om mensen in nood te helpen, vastlopen vanwege een mogelijke boete voor de ontvanger. Ze stelt er vragen over aan het college. „Gemeenten zouden dergelijke initiatieven juist moeten steunen en er de weg voor vrij moeten maken.”

Ze wordt in haar oproep gesteund door Tweede Kamerlid Don Ceder (ook ChristenUnie) die vrijdag op werkbezoek in Leeuwarden was. Hij sprak daar over energiearmoede en andere aan armoede gerelateerde

Hulp bieden bij energiearmoede blijft een lastig verhaal

onderwerpen. „Er zou geen boete mogen bestaan op barmhartigheid”, zei hij.

Ceder roept de minister, maar vooral ook wethouders en raadsleden van Nederlandse gemeenten op om oplossingen voor energiearmoede te ondersteunen. „Energiearmoede dreigt een groot probleem te worden de komende tijd. De stijgende energieprijzen zijn voor veel huishoudens nauwelijks op te brengen. Gemeenten kunnen het verschil voor deze mensen maken, maar dan moeten ze wel meewerken.”

Opstapelen

Energiearmoede wordt een groot probleem, weten ze ook bij de Voedselbank Leeuwarden, waar Ceder en Niesink op bezoek waren. „Armoede begint vaak bij één probleem, maar zodra de problemen zich opstapelen ontstaan er schulden”, zegt bestuurder Hilda Schollen. „Nu wordt er nog niet veel over gesproken. Maar de stijgende huur- en energietarieven van dit jaar worden voor sommige huishoudens het laatste zetje dat ze niet kunnen gebruiken.”

De meeste huishoudens voelen de stijgende tarieven nu nog niet in de portemonnee. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek betaalt een huishouden bij een nieuw contract echter ruim 1300 euro meer voor energie dan een jaar geleden. Dat is een stijging van 86 procent, en ruim honderd euro aan kosten per maand extra. Iedereen die dit jaar een nieuw contract af moet sluiten, krijgt er onherroepelijk mee te maken. „Veel mensen zullen het misschien pas merken bij de jaarafrekening”, denkt Schollen.

Betalingsachterstand

Bij energieleveranciers proberen ze klanten preventief te wijzen op mogelijk stijgende tarieven, zegt Robert Portier, woordvoerder van Vattenfall. „We hanteren al ruimere betalingsmogelijkheden bij incidentele betalingsachterstanden. Maar wordt het structureel, dan attenderen we gemeenten daarop en verwijzen we klanten naar het platform Geldfit.nl.” Dit gebeurt al na twee maanden betalingsachterstand.

„Als mensen hun energierekening twee maanden niet betalen, is er namelijk vaak al meer aan de hand”, zegt Portier. „Warmte is immers een basisbehoefte.” Bij Vattenfall merken ze ook dat de tarieven nog niet voor iedereen zo hard omhoog gaan. „Maar we krijgen er wel veel vragen over van klanten die zich zorgen maken. Dat is begrijpelijk. We delen die zorgen ook omdat veel mensen pas later dit jaar, als ze een nieuw contract aangaan, merken dat de tarieven flink gestegen zijn. We proberen mensen daar op voor te bereiden.”

Overigens wil hij de problematiek wel enigszins nuanceren: er zijn ook klanten die niks merken van stijgende prijzen. „Een derde heeft namelijk een vast contract afgesloten, met vaste tarieven voor twee, misschien drie jaar. We weten nog niet hoe de wereld er dan uitziet. Mogelijk is energie dan weer goedkoper.”

In veel gemeenten leeft ook de be-

Don Ceder (midden) en Carlijn Niesink (links) voeren een gesprek over energiearmoede. Foto: Marchje Andringa

hoefte om energiearmoede aan te pakken. Hein Kuiken, wethouder in Leeuwarden, kondigde in november een onderzoek aan naar een lokale regeling om mensen met energiearmoede te helpen. In december maakte het rijk bekend dat 80.000 huishoudens nog eens 200 euro extra ontvangen om de energierekening te kunnen betalen. „Dat is mooi”, zegt Kuiken. „maar we wachten nog steeds op de uitwerking van dit plan. Ik vind dat lang duren voor zo'n urgent onderwerp.”

Zo is volgens PvdA'er Kuiken nog niet bekend welke inkomensgroep in aanmerking komt voor de extra energiesteun van het rijk. „Zolang we dat niet weten, kunnen wij ook niet verder.”

Minister Carola Schouten (Armoede) zei vrijdag dat de wetswijziging die nodig is snel naar de Tweede Kamer komt. „Dit gaat niet maanden duren. Dit gaan we zo spoedig mogelijk doen. We beseffen dat het heel urgent is.” Vicepremier Sigrid Kaag temperde vrijdagmiddag de verwachtingen dat het kabinet veel zal en kan doen om de hoge energierekening en inflatie te verzachten. Het is „niet mogelijk” om „voor iedereen” in Nederland compensatie te regelen voor de inflatie en energierekeningen, zonder dat de rekening daarvoor wordt doorgeschoven naar „volgende generaties”, zei Kaag in een persconferentie na de minister-raad. „De hoge inflatie is echt een enorme dreun, maar we moeten dit zorgvuldig doen.” Kaag hintte erop dat vooral de lagere inkomens compensatie kunnen verwachten, maar de middeninkomens bijvoorbeeld niet.

Mensen voor mensen

Dat er in de maatschappij intussen initiatieven ontstaan om mensen met energiearmoede te helpen, juicht wethouder Kuiken toe. „Als de initiatiefnemers tegen problemen aanlopen, dan wil ik me graag inspannen om een oplossing te vinden.”

Colijn van Solidair Friesland is blij dat het onderwerp op de agenda staat. Hij merkt dat de bereidwilligheid van mensen om geld te doneren groot is. De animo van kerken om mee te doen zou wel wat groter mogen zijn, zegt hij. „Maar dit initiatief hoeft niet alleen vanuit de kerken te komen. Daarom heb ik ook contact met anderen, zoals Nynke Andringa die een eigen adviesbureau voor het sociaal domein heeft. Of het nu linksom of rechtsom gebeurt, dit is het moment om mensen te helpen.”

In andere plaatsen komen vergelijkbare initiatieven van de grond, zoals 'Apeldoorn geeft warmte' van het Christelijk Noodfonds Apeldoorn. Omdat ook zij aanlopen tegen beperkingen, steunen ze mensen niet met geld maar met voedselbonnen. Daarmee kan de ontvanger zelf boodschappen doen.

„Ze hebben daar al 40.000 euro verzameld voor huishoudens in nood”, weet Colijn. „Hoe mooi ook, het geeft al aan dat hulp alleen maar op zo'n omslachtige manier kan. Dat moet toch veel makkelijker kunnen? Gewoon als mensen voor mensen, en liever vandaag nog dan morgen.”

Dit moet toch veel makkelijker kunnen? Gewoon als mensen voor mensen, en liever vandaag nog dan morgen

Robert Colijn